

rješava pojedine teškoće. Metoda mu je čisto trihotomička, kakovom se stalno služio sv. Toma.

Što se tiče pitanja, odakle je Kajetan crpio nauku izloženu u ovom svom djelu, svaki će se poznavalac Aristotelove i Tomine filozofije složiti s mišljenjem Fr. Severinus Alvarez-Menendez-a O. P., koji u Uvodu u ovo izdanje kaže, da je Kajetan nauku o analogiji u glavnim stvarima crpio iz Aristotela i Averroesa, a ponajviše iz sv. Tome. Kajetan je dakle u ovoj svojoj raspravi skupio u jedno, što su već Aristotel i sv. Toma na različnim mjestima u svojim djelima kazali o analogiji. No uz to je izveo i konačne zaključke iz onog što su spomenuta dvojica kazali samo kao u jezgri, te tako zapravo o analogiji kazao sve, što se moglo reći.

Izdanje ovog djela, uređeno je vrlo praktički. Pojedine glave razdijeljene su na ostsjeke marginalnim brojevima tako, da kod svake nove ideje ili novog dokaza, dolazi novi broj. Osim toga dodane su i marginalne note iz kojih čitatelj odmah razabire o čemu se u pojedinom odlomku radi. Na početku knjige stavljena je mala bibliografija, a na koncu onomastički i analistički indeks. Sve to znatno olakšava uporabu same knjige i diže njezinu praktičnu vrijednost.

J. L.

Thomas de Vio Cardinalis Caietanus, Scripta philosophica, Opuscula economico-socialia. Editionem curavit P. P. Zammit, O. P. I. vol. in—8. XII. 189. pp. Romae. L 12.

Ekonomsko-socialni problemi, koji toliko pritištu suvremeno čovječanstvo, da apsorbiraju gotovo svu njegovu energiju, bili su predmet raspravljanja, iako u manjoj mjeri nego danas, već i u vrijeme Kajetanovo. U knjizi pod gornjim naslovom, sabrao je P. Zammit neke Kajetanove rasprave, koje obrađuju pojedina ekonomska socialna pitanja.

Na prvo mjesto stavljena je rasprava u kojoj se rješava pitanje o dužnosti davanja milostinje. Pitanje je bilo aktualno u davniini, aktualno je danas, sigurno će biti aktualno u budućnosti, jer siromaha ćemo imati uvijek sa sobom. Zapovijed davanja milostinje od suviška dobara potrebnih ljudskoj naravi i osobi, izvire iz samoga naravnoga prava. I zato čitamo u ovoj raspravi na str. 19. ove riječi: »Contra ius ergo naturae est superflua naturae et personae indigentibus non largiri.« A moramo se složiti i s riječima, koje čitamo na str. 20. »Si enim quilibet necessitatis sufficientiam recipiens, relinquere superfluum indigenti, non esset dives nec pauper.« Iako je ova misao zdrava i ispravna, na žalost ni do danas nije našla svoju primjenu u praksi.

Ostale rasprave, koje nose naslove: De monte pietatis, De cambiis, De usura quaestiones sex, Responsio ad tria dubia, De societate negotiatoria, De emptione rerum raptarum in bello iniusto, obrađuju pitanja, koja se tiču ili dozvole ubiranja kamata za posuđeni novac, ili se odnose na dobit kod razmjene novca, ili na dobit kod prodaje i kupnje. Iznesena načela u tim pitanjima baziraju na vječnim principima kršćanske filozofije i etike, te su kao takova, jedino ona kadra, da, kako u ondašnje, tako i sadašnje novčano i trgovačko poslovanje uvedu pravi duh, koji će jedne sačuvati od nepravednoga zgrtanja imetka, a druge osloboditi od pljačke i guljenja.

J. L.